ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК

TRADE & COMMERCIAL GUIDE

Рік II. Число 3. Січень 1935. Winnipeg, Man., January 1935. Vol. II. ..No. 3.

Запросини до Передплати

ЦЕ ЧИСЛО "ПРОВІДНИКА" ВИСИЛАЄМО ЯК ОКАЗОВЕ НА ЧИСЛЕННІ АДРЕСИ ПО ЦІЛІЙ КАНАДІ І ДО ДРУГИХ КРАЇВ.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ "ПРОВІДНИКА" ВСІХ, ЩО БАЖАЮТЬ КРАЩОЇ ДОЛІ СОБІ І УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ, А В ДОМА ХОЧУТЬ МАТИ ПРОВІДНИКА ДО КРАЩОГО.

НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРОСИМО У ВЛАСНІМ ІНТЕРЕСІ ПРИЄДНУВАТИ ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, БО ТОДІ "ПРОВІДНИК" ЗМОЖЕ ВИХОДИТИ НА 32 СТОРІНКИ.

ЙДЕ ДО ВАС "ПРОВІДНИК", ЩОБИ СТАТИ ВАШИМ ПОСТІЙНИМ ПРИЯТЕЛЕМ І ДОРАДНИКОМ. — ПРИЙМІТЬ ЙОГО ЩИРО З ДОВІРЯМ.

ЩЕ СЬОГОДНЯ ВИШЛІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ І ЖАДАЙТЕ ПЕРШИХ ДВОХ ЧИСЕЛ.

WYDAWNYCTWO T. P. PROVIDNYKA
407 McIntyre Block —— Winnipeg, Man.

НАША МЕТА

Чоловік без витиченої мети — непотріб. Жиє з дня на день недбало, прихапці, нерозумно; не вабить його будучність; вже від колиски призначує дітям такі самі злидні, у яких сам жиє; зживається з найгіршими обставинами і стає поштурковиском людей хитріщих, бойких і підприємчивих.

Подібно річ мається і з цілими народами. Коли народ не зверне своїх очей до якоїсь висшої певної мети — його усе життя ґідне пожалування. Ним граються сильніщі народи як мячем, жирують на його праци, погорджують ним та кпять собі з його імпотенції.

Нігде правди діти, то в такій незавидній позиції стоїть нині і наш український народ. Сю правду мусять упритомнити собі всі Українці, всіх політичних відтінків, в котрім закутку світа вони не жилиб, а зрозумівши її мусять шукати виходу. Мусять поставити собі ясно перед очи життєву мету народа, до неї вперто стреміти і остаточно її дігнати.

Отсим то і нашою метою є — при помочі друкованого слова, на сторінках Провідника

1) порушувати совість народа і його амбіцію **до відбудови своєї торговлі і промисловости,** щоб при помочі тих найважнійших чинників у народному господарстві діпняти головної нашої мети, — а щоб, як каже Іван Франко, "засісти в народів вольнім колі".

До того зрівнання нашого народа — економічно і політично — з другими свобідними, великими і богатими народами, нам конечно треба **матеріяльної незалежности не лише поодиноких наших громадян, але цілого народа.** А відомо, що сю матеріяльну незалежність може осягнути народ лише тоді, коли держить у своїх руках контролю своєї праці. На протязі століть Українці відвикли дорожити працею своїх рук і тому так легко жирували на його організмі всякі зайди а то й вороги. Тому нашою метою є і буде:

2) Вказувати на силу і значіння збірної праці усего народа, **помочи створити з тієї праці форт, якого жадна чужа або ворожа сила не буде годна здобути.** Щоби збудувати такий форт, мусить кожний член нашого економічно поневоленого народа, бути свідомий цего, що з його мозольної праці не сміють жити вороги його й його народа. Нашою отже метою є і буде: виплекати в найширших кругах громадянства те розуміння, що на свою працю має виключне право лише сам наш громадянин і його по народности брати—Українці, і викресати таку постоян

ність і національну честь, щоб жадна сила чи хитрість не зрушила його з посту у тім форті.

Між Українцями жила і до нині по части ще блимає похвальна турбота за будучність своїх дітей, старання, щоб їм щось полишити. Але були і є злі люде, звичайно наймити чужих, ворожих нам інтересів, що вчили і вчать народні маси, що її нічого не треба, що та народна маса буде тоді щасливійша, як буде більше гола, як віддасть свою працю чужим, а діти її можуть бути як горобці, що ні орють, ні сіють... Нашою отже метою є і буде: —

3) Виказувати, що всяка людина на землі, а головно кожний Українець, повинен стреміти до сего, щоб бути богатим, вдоволеним і щасливим. Ми обовязково мусимо дбати за українські діти, щоб полишити їх образованими, здоровими і амбітними, бо нам треба в короткому часі створити всі суспільні стани, яких теперішня доба вимагає. Всі же віддільні стани так тісно зі собою злучити спільним нашим народним інтересом, щоб вони творили одно тіло.

Перед нами великі обовязки, до котрих виконання мусить станути кожний член нашої суспільности. Ми мусимо виховати молодіж у ріжних поплатних фахах. Мусимо виховати її в українському національному дусі на здорових, амбітних і підприємчивих людей. Виховати ту молодіж в розумінню, що богацтво, честь і становиско — не є предметом низькопробних розкошів, але лише середником до вищої мети, яка полягає у нинішного Українця на визволенню цілого укр. народа з економічної і політичної неволі.

Ми, започаткувавши видавництвом Торговельно - Промислового Провідника сю працю, не заснемо ані не відпічнемо, доки не сповнимо обовязків, які ми на себе добровільно взяли, як члени поневоленого народа. До сеї праці завзиваємо всі шари нашого громадянства, бо тяжке економічне ярмо, яке ми спільно двигаємо, можна скинути з себе лише **спільними силами.** Лиш спільна, постійна праця всіх нас, звернена до повище згаданої високої мети, увільнить нас від галапасів і промостить нам шлях до загального добробуту, сили і значіння.

Загарбання нашої праці

Здобутки, майно народа — се довгий, нерозривний ланцух праці одного покоління за другим. Праця наших предків, дідів і прадідів перейшла на нас, з нашої знова користати муть наші діти і доповнивши її своїм дорібком — передадуть ту працю своїм дітям. Так в нескінченість, доки не вигине народ, або доки його з тої праці хтось до щенту не обрабує.

Коли вдуматися добре в положення нашого українського народа, то стане ясним, що одною з причин нашого загального зубожіння є якраз та обставина, що нашу народню працю через много століть в нечувано лайдацький спосіб рабовано.

Ви чули коли оповідання вже вимираючих стареньких людей, які то богацтва, маєтки були поміж нашими господарами по українських селах ще за їхньої памяти?

"...що то, оповідають, за стоги, за обороги були; які сади і пасіки; які круторогі воли і корови; як череси випхані були сріблом; яка ноша богата і добра...." — "і всьо то пішло в нівець; сини чи внуки тих багатіїв пішли до міста дрова пилити, та жидам воду носити..."

І дивно, що за тоє змарнування маєтків винують загально всі і всюди лиш нарід. Хтоби не вирвався з критикою ганьбить людей і витикає їм лінивство, піянство та другі пороки, а ніколи не винують тих, котрі то зубожіння спричинили, котрі на протязі століть нічим иншим і не займалися на наших землях, лиш рабованням нашої праці.

От приміром після урядової статистики за оден лише 1869—1870-тий рік викинено в Галичині і Буковині з господарств, — себто забрано через ліцитацію землю, худобу і весь дорібок, та вигнано з хатів — 1,373 українських родин, котрі, розуміється, не знаючи ще тоді про Америку та Бразилію, повандрували з рідних сел з дрібними діточками до міст жидам на службу, або розбрилися по сторонських фільварках як панські форналі.

З землі, зрошеної потом і кровю дідів і прадідів, не могли викинути тих нещасливців дикі полчища Джінґіс хана, ні жадні хижі завойовники, але потрафив їх викинути той "добродушний" нарід, котрого нібито Бог мав вибрати, як Йому найбільше любий і вірний!...

Ось оден лише судовий процес для приміру: —

В році 1870-ім позичив Мендель Герш з Буківця, літ 48, мойсеєвого визнання, 10 австрійських ґульденів Василеви Попеличови. Василь не платив тої десятки через чотири роки, лише

дібрав в Менделя краму на 15 австр. ґульденів, так що довжна сума була 25 ґульденів. В 1874. році вони обрахувалися і погодилися, що позичена десятка і крам на 15 р. з процентом за 4 роки виносила рівно 100 австр. ґульденів. До року 1882 — значить до всім літ — Попелич заплатив Гершови на рахунок тої сотки і процентів 200 австр. ґульденів. Та Герш не був тим вдоволений і запізвав Попелича ще за додаткових 150 ґулд. Знова погодилися на 145 ґульденів. На сплату тих 145 ґульденів Василь заплатив 192 ґульдени. Отже за дійсних 25 ґульденів Герш взяв з чоловіка 200 ґульденів, а потім 192, то разом 392 ґульдени в протягу вісім літ!

І то не спорадичні випадки, ні, се загально принятий "ґешефт", який "божі вибранці" ведуть на українських землях цілими століттями, доки не заволоділи цілим життям селянина, цілим його дорібком, і його та його дітей будучністю, доки не зробили колишніх маючих господарів своїми невільниками або панськими наймитами—форналями.

Після професора Бузека, який займається статистикою Галичини, за само посередництво з перепродажі поля, худоби і рільничих плодів беруть "божі вибранці" з Галицької Землі около 380 міліонів що-річного зиску!

Чиж можемо ми дальше бути глухі і сліпі на такий очевидний і безсердечний рабунок нашої народної праці?

Чи не того самого рода "добродії" опікуються нами і тут в Канаді?

Чи не тим самим вампірам ми віддаємо так легко, так нерозумно, працю своїх рук, не застановляючись над тим, що коли ми вже не богато дістали від наших батьків, то наші діти від нас ще менше дістануть?

Вже й так йдуть щораз частійші нарікання, що діти нас відчужуються, лишають нас і нас встидаються..., нас Українців, таких працьовитих, обдарованих такими гарними душевними і фізичними прикметами. Відчужуються, бо не бачуть з нами великих проспектів. Що ми їм дамо? Маємо фабрики, торговлю, богаті інституції, де вони моглиб розвинути свої здібности?

Нічого не маємо. За пару десятків літ ми вспіли в Канаді перетворити дикі степи в родючі ниви, добули з тих нив та другої тяжкої праці вже міліярди долярів — а де вони? Хто їх має?

Віддалисьмо без вагання тому самому кодлови, котрого одновірці викинули нас зпід рідної стріхи, загарбавши в нелюдський спосіб доробок — скарб цілих поколінь!

Вже найвисший час зачати думати самим за себе!

Вже найвисший час спитати самих себе: як ще довго будемо наповняти своєю кервавицею бездонні бекеші тих, що то ні орють, ні сіють — а збирають і котрі нічого не будують, а розперлися вигідно в готово збудованім?

В слідуючих числах "Провідника" буде поміщена статистика наших господарств, проданих на ліцитації від 1870 до 1914 року.

Святополк Чех.

НАША МОВА.

Сила, слава і багацтво —
Що усього нам осталась? — **наша мова**

Що нас щитом одиноким
В лютих боях закривало? — **наша мова.**

Най звенить, як райська пісня,
Над півсвітом най панує — інша мова,

Нам цариця над усіми,
Й перед ніким не плазує — **наша мова,**

А хотяй би, мов жебрачка,
Лиш лахміттям обгорталась — **наша мова,**

Хочемо, щоб у князівну
Враз, як в казці, перебралась — **наша мова,**

Будь зіницею нам ока,
Будь дорожча від усього — **наша мова.**

Темна тінь не сміє впасти
На тебе від сина твого — **наша мова.**

Не важна ніяка згода,
Де за все одна лиш платить — **наша мова.**

Все віддаймо, все, що маєм,
Аніж щось могла би втратить — **наша мова.**

Взад не сміє ані кроку,
Мусить лиш вперед ступати — **наша мова!**

Підниматись вище й вище,
Ясним сонечком сіяти — **наша мова!**

TRADE & COMMERCIAL GUIDE
Edited by the Committee
Printed by People's Press
Address
Wydawnyctwo T. P. Prowidnyka
407 McIntyre Block, Winnipeg, Man.
Subscription $1.50 per annum; Single Copy 15c

ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК
Редаґує Колеґія.
Друкує: Народна Друкарня.
Адреса Видавництва:
Wydawnyctwo T. P. Prowidnyka
407 McIntyre Block, Winnipeg, Man.
Річна передплата $1.50; поодиноке число 15 цт.

Сила — а вартість грошей

Про силу грошей, як мірило виміни і як середник до життя — знає кожний. В нинішній до бі навіть найбільше ідеальня справа без грошей не обійдеться. І чим нарід економічно слабший, тим гроші являються у него одним з головнійших прінціпів. Ми собі уявляємо, що колиб у нас були гроші, ми завоювалиб світ. А пересічний бідак богато разів мріє про це, що, колиб у него гроші, от-тоді він заживби!.. Під тим він розуміє лише силу грошей, силу, яка всьо порушує, яка всюди його допустить, всього йому достарчить. Але не розуміє вартости грошей. Він не бачить у грошах, в богацтві, висшої мети, як розкіш, гульні, широке життя. А про такого марнотратника (хай він буде й міліонером) загально говорять люде, що він не знає вартости грошей.

Розуміти вартість грошей, значить знати не лише як чесним способом гроші зробити, але передусім як їх в чесний спосіб на добрі річи видавати. Були вже і поміж нами в Канаді люде, котрим пощастило доробитися значного майна. Розуміється, деякі з них не знали вартости грошей і нині знов такі самі бідаки, як були. Такі звичайно лише поверховно малпують других богатих людей, не розуміючи того, що в розумних богачів гроші не є головною цілею життя, лиш средством до чогось висшого, лучшого, більш взнеслого.

Відомий російський премієр і міністер фінансів ґраф Вітте задумав був зробити в січни 1907. року заграничну позичку. Звернувся отже до своєї союзниці Франції, де було тоді і є до нині дві ґрупі синдикатів - банкерів. На чолі одної ґрупи стояв Ротшільд, на чолі другої також жид Найцлін. На свій лист одержав Вітте відповідь такого змісту: "З огляду на пошану до вашої особи, як державного мужа, ми охоче далиб підтримку позичці, однак не можемо цього зробити так довго, доки не переведете в Росії законів, які облегчувалиб тяжке положення жидів".

Підчас послідної великої війни Англія віднеслася, як відомо, до жидівських фінансістів, о грошеву піддержку. Жиди обіцюють кредити, але "за вигоду" домагаються створення з Палестини жидівської національної держави. І дійсно 2. листопада 1917 р. являється звісна анґлійська деклярація Балфура, якою жидам таку державу обіцяно.

Ті люде, значить, розуміли не силу гроша, а їхню вартість. У них ці гроші не остаточна ціль на розкоші, на примхи, але средство до високих патріотичних або гуманних цілей.

Ці самі богаті торговельні знавці, знаючи добре натуру недосвідченних, пустих легкодухів, для котрих гроші не мають висшої мети поза примхові розкоші, створили касина, доми гри, клюби, повні розкошей каварні, ресторани і готелі, щоби вибрати від легкодухів всі гроші для своїх висших цілей, а тих пустити знова з торбами.

Ніхто не перечить, що всякий чоловік повинен стреміти до того, щоб бути богатим. Але то набуте богацтво не повинно бути його остаточною цілею, він не повинен ставати його рабом і рабом розкошів та коротко тревалого вживання, бо само богацтво чи розкоші з него, не приносять хісна ні чести ані йому самому, ані народови. Він збогатившися мусить бути паном свого майна, мусить уміти розумно свої гроші держати і їх розумно видавати, маючи на увазі висшу, ідеальнійшу мету.

Та є ще одна дуже важна причина, чому, приміром, Українець, як що йому вдасться дійти до маєтку, повинен мати в грошах висшу мету. У народа економічно поневоленого і бідного навіть дитина є мимоволі ворогом чоловіка богатшого. Це закон природи. І коли така щасливійша одиниця своїм маєтком не старається по змозі працювати над визволенням свого народа, не захищає його, не стоїть при нім і не хоче знати його нужденного положення, при

ходить хвиля, яка ще так недавно мала місце у нас на Вкраїні, що брат повстав на брата, що наш бідак так легко дався намовити демаґоґам різати своїх власних великих людей, не добачуючи в них нічого більше, лиш ворогів бідноти.

Тому кожний наш кандидат на богача мусить собі затямити, що як довго наш народ в економічній і політичній неволи, так довго метою його грошей мусить бути щира праця над тим, щоб уся наша суспільність збогачувалася, щоб весь народ визволився з ворожих лабет. Він навіть своїми власними грішми не сміє вдоволяти своїх примхів тоді, коли міліони з його рідного народа не мають на кавалок хліба.

ПРАКТИЧНІСТЬ

Кождій людині потрібна в життю практика. Нехай буде хоч як богатий господар, най буде чоловік учений, а коли він непрактичний, то всьо його майно, чи його наука може пійти в нівець. Противно, коли чоловік має практику життя чи практику у своїм заняттю, він, хочби й немаючий або і не дуже учений, має пошанівок у людей, він дуже пожаданий член суспільности, бо його досвідом, його практикою можуть користуватися другі.

Нічого иншого як практична обсервація вчинила такий великанський поступ людства на всіх життєвих ділянках. Лише завдяки практичному приміненню знання чоловік дійшов до такої високої культури рільничих продуків, до такої сильної торговельної системи, до таких цінних винаходів. На ділі чим чоловік не бувби, чим не займавбися, якої професії не пробувавби — у всім мусить мати практику. Коли початково її не має, то мусить з дня на день її набувати, бо инакше хибить своєї ціли. Нікому однак не потреба тієї практичности в такій великій мірі як торговцям. Їхня ділянка праці є така широка і така скомплікована, що брак практики в одній на око дрібници може спричинити упадок — банкроцтво.

Коли рільник мусить знати, на якім поли сіяти пшеницю, а на якім овес, коли виходити з плугом, а коли з косаркою, то торговець мусить тимбільше знати чи то зі своєї власної практики, чи з досьвіду других, де саме отвирати торговлю тай якого рода торговлю, щоб не лише вдержатися але й розвинути бизнес. І від тієї самої хвилі, він мусить мати постійно отворені очі і уха, мусить учитися на собі і на других, мусить набувати у своїм заняттю практики. Коли господар чи робітник старається знати ціну річей, які йому потреба купити, то тимбільше мусить знати наперед точні ціни торговець, бо він з нічим иншим не має так много до діла, як власне з цінами, чи то купуючи товари чи продаючи. Це власне незнання цін, ця безінтересовність слідити за цінами, вигнала вже неодного початкуючого торговця зі стору на брук. Але торговець мусить ще більше знати, чим пересічний громадянин. Він мусить мати практику як поводитися з людьми, мусить знати психольоґію людини, повинен знати, що котрий з його покупців любить, словом мусить знати, як підходити під смак публики. Без такого знання торговлі успішно провадити не можна. Та найголовнійше для торговця, коли він дійсно хоче розвинути свій бизнес, є слідити світовий торговельно промисловий рух, який включає і вартість грошей, реґульовану вищими торговцями спільно з інтернаціональними фінансістами.

В нас Українців, як в економічно поневоленого народа, є дуже замітний нахил і відвага до відзискання економічної свободи. І в нормальних часах наші підприємства множаться як по дощи гриби. Для нашого майбутнього це дуже відрадне явище, бо світ належить лише до відважних і коли у нас буде ціла фаланґа таких відважних, національно свідомих і фінансово независимих торговців, то дні чужого панування на наших землях почислені. Але до відваги треба еще й доброї практики. Без практики торговлю можна остаточно отворити, але вести її довго не можна. З отвореням торговлі належить зараз взятися до роботи над самим собою, подібно як добрий школяр, що починає вчитися азбуки, доки за кільканайцять літ не скінчить університету. Торговець, що веде якийсь час склеп і не старається набути у тому заняттю практики, подібний чоловікови, який стоїть на березі рвучої ріки і побачивши, що пливаки скачуть у бистрі хвилі, скаче і собі за ними. Практичні, досвідчені пливаки борючись з бистрими хвилями допливають до своєї мети, а відважного але не практичного охоплює вир в свої обійми і топить у якийсь підводній челюсти. Торговельна система, як то русло могучої ріки, поглиблювана і поширювана тисячами літ, йде бистрими хвилями, клекоче на підводних скелях, готова розторощити всякого смільчака, який пуститься без практики і досвіду по ній пливати. Щоб такій

силі впертися і доплисти до своєї цілі, мусить торговець набирати щораз більшої і лучшої практики, тим більше, що і торговельний рух не стоїть на місци, а також робить поступ у своїй практиці.

Набути практичности у торговлі не так трудно. Її витворюють преці люди. Ходить головно о це, щоби Українець-торговець обовязково позбувся зарозумілости, яка торговця спиняє найбільше у його торговельним поступі. А друге, щоби мав бистрі і широко отворені очи на всьо, що роблять другі бизнесовці. Щоби очима не лише дивився, але щоб і бачив всьо, що нове, добре, свіже і хосенне. Як відомо більшість людей лише дивиться, але не бачить. Це ум бачить, а не сочка ока. Це ум безнастанно працює над матеріялом, який подасть йому око, і коли торговець старається бачити, то його ум розваживши, сформувавши опінію, обчисливши і зваживши всякі можливости, зложить побачену або почуту річ у шпихлір знання як частину практики. Без ріжниці отже що чуєш або бачиш, студіюй ситуацію. Вчися на других. Думай, чому цей або той не поступив інакше, єсли відкрив торговлю і упав та жиє в недостатку. Коли робить поступ, старайся дослідити чому. Тягни користи зі всього, що побачиш або почуєш; сліди за трудноцами; це дасть тобі житєву і торговельну практику, при помочи котрої напевно зробиш успіх.

ЖИДИ В ЦЕРКВІ

Жиди — це народ ґешефтярів. Боротьба з ними не легка, бо сприт до ґешефту вони висисають вже з материним молоком. Через те у жидівській кишені сидять сотні тисяч наших людей. Наш брат навіть не счується, як попаде в жидівську лапку.

Жиди торгують чим хочете: всім. Святі образи? Також ґешефт. Медалики святих? Чому ні, Патріотичні образи (не жидівські але таки українські!) також інтерес. Нема ще жидів в протижидівських орґанізаціях. Але це тільки покищо. Рік, два, а там жиди впхалися і роблять там не злі ґешефти на антисемітизмі. Бо напримір, в церкву жиди вже впхалися і роблять там не злі ґешефти.

Люди у Львові женяться, як всюди. В церквах голосять оповіди, як це звичайно водиться. І от несподівано наш молодий дістає перед слюбом почтою такого листа:

"Високоповажаний Пане! —

З нагоди близького вінчання пересилаю вам найщирійші бажання на дорозі нового життя. Рівночасно повідомляю Вас, що найщасливійші слюбні обручки дістанете тільки у мене.

Остаю з правдивою пошаною

Ґуттерман, Львів, вул.........

Звідки п. Ґутерман знає, що добродій Н. жениться? Зівсім звичайно. Аґенти Ґутермана йдуть в неділю до церков і записують собі чиї йдуть оповіди. На другий день йдуть на почту шлюбні "ґратуляції".

Це називається вміти робити ґешефт. І до того часу Ґуттермани будуть панами, а Українці будуть жидам воду носити, доки Українці не навчуться торгувати й використовувати кожду нагоду. І поки клич: Український гріш в українські руки! — не стане нашим законом.

"Батьківщина"

НОВИЙ "ҐЕЧЕФТ"

В однім з недавних чисел "Нового Часу" зі Львова появилася слідуюча новинка:

"В Новім Санчі (на Лемківщині) впала поліція на слід широко розгалуженого "ґешефту", якого жерела сягають до Кракова. Слідство виявило, що якийсь "божий вибранець" вислав з Кракова до Горлиць (повітове місто на Лемківщині) чотири бутлі, ваги 45 кільоґрамів, з написом, що бутлі містять оцет. "Оцет" був опечатаний ґіпсом. А що ґіпсом заливається лише легко запальні і вибухові матеріяли, тому власти отворили бутлі і замість оцту найшли в них етер. Арештовано трох "старозаконних" в Горлицях, на котрих прізвища бутлі були адресовані. Виявилося, що вони від довшого часу спроваджували той етер і продавали бідним Лемкам по селах, положених на терені від Горлиць до Криниці.

Як відомо етер є страшною отруєю і його вже від давна навчили уживати "божі вибранці" наших Лемків, головно жінок і дітей. Уживають його в цей спосіб, що мачають у ньому цукор або мішають зі спіритусом. Скільки демони натроїли тим етером наших людей на Лемківщині трудно подати з тієї причини, що цілий сей злочинний "ґешефт" сильно укривають "вибранці".

Малпа у своїй клітці думає що чверть секунди над чимось иншим. Тут щойно мала в лапках лушпину з оріха, вже кусок соломи; в моменті її очі вже на трапезі, то знов на кратах. Щойно видрапала насікомого, вже шукає на нозі скалки. Так ціле своє життя. Тому вона і малпа.

А кілько є людей, що також не вміють сконцентрувати своєї думки на оден предмет?

Які користи з кооперації?

(Продовження)

У другім числі отсього журналу було м. і. наведене справоздання з діяльности української молочарської кооперативи в Галичині, званої "Маслосоюзом". Згадана кооператива, се лише оден з богатьох бизнесових осередків, створених нашими земляками в Старім Краю ще до світової війни, а розвинений щойно опісля.

Як згадано передше, й ми тут у Канаді не дармували й підприняли кілька більших спроб економічного характеру. однак на жаль усі вони покінчилися невдачами. Се спонукало канадийських Українців до шукання щастя в ріжних інтернаціональних кооперативах, себто таких, де належать люде всяких народностей і де управа спочиває в руках чужих, неукраїнських осіб.

У таких підприємствах чимало потонуло тяжко запрацьованого українського гроша, насувається однак питання, чи дали вони своїм українським членам відповідне вдоволення? Перш усього чи можемо ми сказати, що вложивши свої гроші в згадані міжнародні кооперативи, ми контролюємо їх, або бодай маємо відповідне заступництво в їхніх управах? Ні й ще раз ні- Від нас сподіються лише тяжкої праці й віддавання овочів сеї праці в чужі руки, що відтак забирають для себе всі користи.

Може найдеться між нами якийсь мудрагель, який скаже, що де нам, мовляв, Українцям до такого великого діла, як завідування великими бизнесовими орґанізаціями? На се ми йому відповімо, що наші брати в Старім Краю дали дуже богато доказів на се, що в нас є небуденний бизнесовий хист. Напротязі 15 літ вони створили там 3.200 споживчих кооператив, злучених в оден союз і вони самі правлять тим великим союзом без чужої помочі, мусячи в додатку поборювати ще ріжні перешкоди, які їм роблять безупинно наші відвічні економічні вихискувачі.

Крім того ми маємо в Старім Краю кільканайцять кооперативних фабрик, маємо загально відоме товариство "Сільський Господар" і богато інших підприємств, якими виключно управляють наші земляки, виховуючи молоде українське покоління на добрих господарів і господинь.

Чиж мають, отже право якінебудь мудрагелі, що в дійсности не бачать дальше свого носа і хорують на недугу, яку психольоґія називає "inferiority complex", твердити, що ми не маємо здібностей до ведення кооперативних та інших економічних орґанізацій? Чиж ми не відламок того самого народа, який саме економічна нужда кинула сюди на розлогі степи Канади? Чиж своїми власними мозолистими руками не перемінили ми тутешних диких пустарів, де до недавна лише вовки блукали, на богату, молоком і медом текучу країну? І виросли міста й містечка на колишніх мочарах і дебрах, засвистали зелізні паровози й загомоніла пісня побідної праці, але не для самих працівників а для ріжних спекулянтів і непрошених опікунів, що завше ласі на легкий хліб і завше знають, де й як його найти.

У ріжних тутешніх господарських орґанізаціях ми годуємо своїх скритих і явних ворогів і платимо їм річно грубі гроші в формі платень. Однак для наших дітей, що тут родилися, тутешні покінчили школи й часто є мудрійші від тих, що від нас тягнуть рік-річно тисячі долярів, нема місця в тих орґанізаціях. І пощож ми виховуємо свої діти, коли хтось інший має відтак користати з нашої кервавиці?

У слідуючім числі ми зачнемо містити статистику ріжних продуктів, як пшениця й друге збіжжа, худоба і т. д., що їх витворюють Українці в Канаді.

(Дальше буде)

СЛІВЦЕ ДО ГРОМАДЯН

Ми видали перед Новим Роком два числа "Провідника" з думкою і надією, що при стисло економічнім веденню справи, будемо могли дати 12 чисел журнала за $1.25 на рік.

Та помимо того, що персонал, який працює при "Провіднику" вкладає богато пожертвовання у цю важну працю, видавання журналу забере значно більше видатків, як початково думалося; тому сама конечність і журба за стале і добре видавання примушує нас покласти з Новим 1935 роком річну, сталу передплату за "Провідник" $1.50 на рік.

Просимо інтересованих не зражуватися незначною ріжницею, а ми зі своєї сторони будемо старатись точним і щораз лучшим виданням "Провідника" їм цю ріжницю надгородити.

Видавництво Т. П. Провідника.

Перше Українське Економічне Віче у Виннипегу

В неділю, дня 20 січня 1935 р. о год. 2.30 пополд. відбулося в салі Інституту "Просвіта" у Вінніпеґу перше українське економічне віче. На салі присутних около 500 людей. Предсідателював п. М. Бреліс, секретарював п. Д. Ґерич.

п. Бреліс, отвираючи віче, привитав присутних, які чисельно прибули, щоби вислухати референтів першого того рода віча. Ми Українці, продовжував п. Бреліс — мали тому около 600 літ широко розвинену торговлю і промисл, які нам вирвали з рук наші відвічні вороги, та зруйнували нам нашу державну незалежність. Цілі століття вже гнемося від визиску тих гнобителів, які вигнали нас з Рідного Краю в світ за очі. Однак пявки, прибувши тут, до нової придбаної батьківщини, дальше не дають нам свобідно жити та розвиватисл економічно. Ми це бачимо тут наглядно, що так торговля, як і промисл — все це в руках "вибраного народу", яких ми збогачуємо своїм тяжко запрацьованим грошем. Час нам застановитися, час подумати над розвоєм власної торговлі і промислу.

Дальше інформує присутних, що референтами сьогоднішного віча є пп. К. Андрусишин, та А. Малофій, опісля відбудеться 10-хвилева перерва, по перерві промовляти ме п. адвокат Д. Якиміщак. Покликує до слова першого референта.

п. Кость Андрусишин, уроженець Канади, що укінчив вищі студії в Канаді і Парижі у Франції, сказав між иншим: —

"Живемо в Канаді кілька десяток літ, наш нарід пробував ріжних средств до поліпшення своєї долі в новій, прибраній батьківщині, однак ці спроби йшли манівцями. Дорогами політичними ми не дійшли до щастя, до бажаної мети.

"На початку української історії ми бачимо, що наш нарід будував свою долю на кріпких економічних підвалинах. В девятім і десятім століттю широко процвитала наша торговля, наш промисл. Всі сухопутні і водні шляхи були повні виміни торгу і промислу із сусідними та дальшими державами. Тоді процвитала наша вільна держава, тоді богатів український нарід. На жаль не довго, бо прийшла неволя і край медом і молоком текучий — перемінився в руїну, нарід підупав матеріяльно. Чужинці-вороги опанували нашу торговлю і промисл, нарід тим самим стратив силу, стратив культуру, стратив средства до життя і опинився на ласці ворога.

Цілі століття терпить український нарід, бо ще не відродився в нього його промисловий змисл, не розвинулися його духові і матеріяльні цінности. В останньому часі зауважуємо, що наші брати в Старому Краю почали відзискувати постепенно втрачені економічні позиції. Кождого року росте там число наших підприємств, наша кооперація починає вже навіть конкурувати із своїми противниками. Розвивається рідний промисл, оживає торговля.

"Дещо інакше представляється справа в нас, в новій батьківщині. Куди не глянути — всюди нас використовують, тяжко нами запрацьований гріш опиняється в руках чужинців, в руках "вибраного народу". Подивімся хочби на нашу дільницю міста, в якій живемо — в чиїх руках це все? Соромно відповідати. Хто тому винен, не ми самі? Чи не ми своєю мозольною працею кормимо їх? Бо коли би ми зрозуміли клич "Свій до свого — по своє" — в нас сьогодні булиби наші фабрики, наші гуртівні, не доскулювалаби нам жадна кріза. Однак витаю вас, дорогі зібрані. Бачу, що ви зрозуміли наші похибки. Перед мною бачу облича піонірів нашої торговлі і промислу, бачу склепарів, бачу професіоналістів, промисловців, шевців, кравців, та всяких инших фахів, які ми вже вспіли обсадити. Нас в Канаді близько пів міліона, яка то страшна сила нашого гроша йде в кишені чужинця-ворога. Де наші елевейтори, де фабрики, гуртівні? Приспали свою економічну долю через останніх 40 літ, стратили нагоду використати цей капітал, який повиненби кружляти між нами. Однак не треба тратити надії. В нас є добра і сильна воля — віра в кращу будуччину. Треба зачинати з початку, а ці початки ми вже зробили за останніх кілька літ. В нас є вже фундамент — приступаймо до здвигнення сильної будівлі, до піднесення себе до вищого економічного уровення. Перешкод у нас чимало. Найстрашнійшою з них — це наша захланність, наша заздрість взглядом нашого брата, який починає проломлювати леди, будуючи собі якесь підприємство. Боїмося, щоби брат наш не доробився — не розуміючи, що із збогаченням одиниць — богатіє нація, бо частина його капіталу йде в наші руки, до наших інституцій, на наші народні цілі. Тому держімся сильно клича "Свій до свого зі справами і за крамом". Ось в мене в руках два числа Торговельно Промислового Провідника. Журнал цей повинен був появитися тому 20 літ, а з певністю ми сьогодня кращеб стояли. Про-

відник видається в ціли освідомлення наших пе реселенців, щоби вказати їм новий шлях — шлях економічний. Він повинен бути нашим дороговказом, куди маємо дальше йти. Вже в пер ших двох числах Провідника є висвітлено де діваються наші гроші, які міліони гроша опиню-ються в кишенях паразитів. Мусимо над тим вже раз застановитися, в нас повинна повстати сильна орґанізація купців, промисловців та всіх инших фахів, повести працю в будуччині пляново і старатися, щоби гроші наші кружляли між нами. Для приміру подає, що Українці продають блаватних товарів річно на 5 міліонів долярів. Колиб ми мали власні фабрики, якіб цей товар продукували — якими сумами ми моглиб оперувати. Щоби хоч товар цей, який на разі чужий, переходив через наші гуртівні, чи склепи,—вже значна сума комісового лишилабися серед нас. А де вона, — в кишенях визискувачів наших. То лише одна із галузей, а таких є доволі більше.

"З розвитком торговлі і промислу росте й сила народу, це уривок з одної статті, поміщеної в Провіднику. Не треба обавлятися, що на сьому полі ми ще слабі, — треба вірити в будучність, ми певно видвигнемо себе матеріяльно, як лише зреалізуємо клич "Свій до свого". До всяких справ підходім пляново і спільними силами. Творім сильні кооперативи у всіх галузях торговлі і промислу. Лише кооперативним способом ми зможемо не допустити до нашого економічного поневолення. Кооперативна праця, це значить спільна праця, плянова — це буде меч, який хоронитиме нас від визиску, а наділить нас духовими і матеріяльними цінностями. Тому до праці всі, до праці — до якої хто здібний, засіваймо опустілу ниву здоровим зерном — збір жнива для нас запевнений.—Дякую.

Предсідник віча дякує референтові за відчит, присутні наділяють його рясними оплесками.

(Докінчення в слідуючім числі).

Про Родину Ротшильдів

Склав Д. Р.

(Продовження)

Коли Маєр Анзельм Ротшілд вмирав (19. вересня, 1812 р.) покликав своїх пятьох синів до себе і зобовязав їх приреченням на папери, що вони будуть все держатися закона Мойсея, що вони всі останугь в злуці до кінця свого життя, і що ніколи не зачнуть жадного підприємства не порадившись перше матери. "Бережіть отсі три точки — в послідне напімнув старий фінансіст своїх синів — а скоро станете богатими серед найбогатших. Але не забувайте і сего, що коли збогатитеся, вашим обовязком буде улекшити долю жидівського народа і повернути йому давну його повагу".

Мати Ротшільдів, якої неподатливий характер у великій мірі поміг Маєрови Анзельмови збогатитися, дожила глибокої старости, проживши 96 літ. Ніхто не міг переконати її, щоби покинула стару, зацвилу хату при Юденгасе, при такій вузенькій вулици, що повіз сина не міг нею переїхати. А коли вона виїхала часом із сином на вулиці Франкфурта, її треба було нести вузькою вулицею до брами.

Гайнріх Гайне — німецько-жидівський поет пише: "Старий Ротшільд — се була благородна душа, сама доброта і ласкавість серця; добродушне обличе із симпатичною борідкою, на голові в него триганчаста ярмурка; шматя на нім плохе, тверде, а навіть бідне. Коли часом минаєш ряд жебраків, на яких видно веселе і задоволене облича, то нема сумніву, що сюдою переходив Ротшільд".

Пять синів виконували приречення, дане свому батькови, не лише на письмі, але і душею.

Одні були хитріщі від других, або мали ліпшу нагоду, та вкінці кождий з них доконав свого завдання в тій країні, яку йому призначено. Вони дружилися лише із своїми близькими свояками, дуже осторожно, щоби маєток не розпався і кождий засягав ради других.

Найстарший із пятьох

Анзельм Маєр Ротшілд, найстарший син, родився 1773 р. остав у Франкфурті. Від свого батька одідичив він не лише добродушність але і любов і приспособлення до батькового інтересу. Говорять, що все як він обідав, вікно в него було отворене, щоби ті, які потребували помочи, (очевидно жиди), як минали його помешкання, могли на письмі вкинути через вікно свою просьбу. Ротшілд, часом навіть не читаючи листа, вкладав монету в коверту і кидав через вікно, де терпеливо чекав бідняк.

Помер він 1855 р. і оставив великі маєтки для жидівського кагалу, а також богато грошей для своїх "дворян", як він називав тих жи-

дів, котрих він спомагав за життя.

Другий брат Соломон (1774—1826) отворив торговлю у Відни, Карл те саме почав у Неаполю, а Якоб (1792—1868) заснував великий банк Ротшільда в Парижі. Та загально принято, що найбільшим фінансовим ґенієм із пятьох братів є Натан Маєр Ротшільд, роджений 1777 року, що осів в Лондоні. Він уважається провідником родини, хоч віком з ряду він третий.

Натан, се був нешлюфований діямент, грубий на вигляд і в поведенню, зовсім обоятний до ніжних почувань, жорстокий, ненаситний, а рівночасно був він фінансовим ґенієм, котрому ніхто не дорівнав в історії світа. Свою незалежну карієру почав він ще молодим чоловіком, як пішов до Манчестер купувати бавовняні вироби для свого батька. Тут у міжчасі оказався він хитріщим ніж найхитріщий купець у Манчестер.

"Я скоро винайшов, писав він, що ту було три зарібки — в сирім матеріялі, у крашенню і у виробах. Я сказав фабрикантови: "Я доставлю вам сировець і фарбу, а ви видасте мені готову марфу". В такий спосіб я взяв три зарібки замість одного, і я міг продати марфу таньше ніж хто инший". В кількох місяцях його 20.000 фунтів штерлінґів зросли до 60.000 фунтів.

Вкоротці по сім дістав він 600.000 фунтів, які князь Гесену передав його батькови на перетримання. Сі гроші вложив він негайно в нове підприємство. Він закупив у правительства Британії 800.000 вартісних паперів. Правительство потребувало конечно грошей на удержання Велінґтонової армії проти Наполеона. Ротшільд був такий певний, що аліянти вийдуть побідниками, що закупив велику скількість сих бондів з великим опустом. В коротці Ротшільд дістав повну вартість за свої бонди, що принесло йому великі зиски.

В дійсности оцей випадок зробив його великим фінансістом, хоч мав він і передтим свої гроші в богатьох індустріяльних підприємствах. В Лондоні він буквально стерозизував біржу товарів своєю відвагою і певністю своїх міркувань. Банки з початку предвиджували в нім небезпеку, а відтак почали придобрюватися йому бо пізнали, що вони в його руках. То не хто инший, а Натан Ротшільд, що уліпшив біржову штуку, де підноситься вартість товарів на те, щоби свої товари дорого продати, або де штучно знижується вартість товарів на те, щоби товари тано купити — "булінґ або берінґ".

Секрет Ротшільдового успіху на біржі лежав в його природнім дарі скоро похопити будучність, і се помогло йому нераз предвидіти, яким шляхом правдоподібно піде ціна. А в додатку він тримав на службі цілий ряд приватних аґентів, котрі інформували його докладно про все те, чого він сам не міг оглянути. Він зорґанізував післанців — голубів і дуже скорих пливаків, і в такий спосіб випереджував своїх конкурентів, дістаючи потрібні відомости з поза границі скорше як другі.

Ротшільд все робив згоду за першим разом. Здавалося, що він навіть не надумувався. Він все був готовий і отсій готовости він приписував свій успіх. У важних справах, як він раз рішився, ніколи не відтягав свого слова назад. Як вже попередно згадано він поставив усе майже своє майно на те, що Наполеон упаде, віряючи у сталість і невичерпаність анґлійського характеру.

Свідком битви під Ватерло

Утеча Наполеона із острова Елби 1815 р.— нагнала на фінансістів богато страху і говорять що Ротшільд так дуже нетерпеливився вислідом битви під Ватерло, що переплив через воду і сам був наочним свідком битви. Та і тут він використав нагоду. Пострах перед поворотом Наполеона спричинв упадок домашної торговлі і кождий хотів позбутися своїх товарів і продавав усе за безцін. Ротшільд також продавав через своїх аґентів, а сам купував що сила, бо вірив в британську побіду. Коли проголошено побіду вартість шерів пішла великим скоком в гору і Ротшільд зробив на тій афері поверх міліона фунтів штерлінґів.

Пізнійше, як Европа через війну опинилася у фінансовім хаосі, Ротшільд почав визичати гроші ріжним правительствам на довго-речинцеві сплати. В такий спосіб він став першим, що ввів в життя заграничні позички, які стали для него новим шляхом великих лихварських доходів. Хоч часами такі позички не були успішні, Ротшільд рідко коли тратив.

Між 1818 а 1831 роками він визичив грошей у висоті 21.800.000 фунтів штерлінґів.

Ротшільд не показував часто своєї могучости, хоч були часи, що він відгравав ролю диктаторо. Сталося раз, що власти "Банку Англії" не хотіли дати дискавнт-у на банкнотах його брата Анзельма. За причину подали, що ніколи не дають дискавнту за жадні папері приватних людей.

Обурення

"Приватних людей"!, крикнув Ротшільд. Я вам, панове, покажу, що ми за приватні люде"!

(Докінчення в слідуючім числі).

Несправедливі Вимоги від Торговців

Розумні, культурні люде поділені на ріжні суспільні стани, як: рільників, робітників, вирібників, купців і всякого рода професіоналістів, — але всі ті стани у них тісно з собою злучені, кождий стан піклується загальними інтересами і стремліннями станів других, взаїмно оден другого підпирає і так творять сильну, національну родину.

В тій родині, як звісно, окремі члени належать до всяких любих їм орґанізацій, але члени тієї великої родини так цінять і шанують погляди одні других, що ті, так звані "приватні справи" ніяк не нарушують родинної гармонії.

Таку громадську терпимість і вирозуміння, таке пошановання чужих поглядів мусимо виробляти в собі і ми Українці. Бо в нас діється богато зовсім противного навіть в такій ділянці як торговля, або вирібництво, ділянці, де партійна або віроісповідна приналежність торговця чи професіоналіста зовсім не повинна мати нічого спільного з бизнесом.

Богато разів можна почути між нашими людьми, що до цего або того нашого торговця чи професіоналіста він не піде, бо той иншого, ніж його власний погляду. Прикро таке слухати, бо прецінь торговець, чи вирібник, як член нації, має абсолютно таке саме право мати свій особистий приватний погляд на справи, як всякий другий член якогонебудь иншого народного стану. Але ще прикрійше чути від деяких провідників, які прямо намовляють своїх вірних не попирати цего або того торговця, бо він инших поглядів. Той фанатизм і нерозум є якраз одною з важнійших причин, чому ми Українці, приміром в Канаді, маючи такі знамениті нагоди, не зробили на протязі пів століття найменшого поступу на торговельно - промисловім поли. Не зробимо його і на будуче, єсли не зрозуміємо, що всякий наш торговець, вирібник чи професіоналіст має абсолютно таке саме право мати свої особисті погляди, як і другі стани нашої української родини; що їх належить і треба попирати, бо вони як свідомійший, в деяких випадках і богатший стан, обслугують і працюють для свого народа, а коли зі своєї праці жертвують на якінебудь цілі, то жертвують на цілі загальні і потрібні для всьої нації.

Ставити торговцям чи професіоналістам вимоги зі сторони одиниць чи яких ґруп, щоби належали лише до їх кружка, інакше не дістануть попертя — такі вимоги є несправедливі і нерозумні. Приватно торговці чи професіоналісти можуть належати, де їм диктує совість і розум, але як бизнесмени, вони належуть до всього народа, вони мають стояти на сторожі інтересів всього народа, і тому весь народ повинен їх солідно попирати.

Єсли в бизнесі так поступають розумні, культурні народи і добре на тому виходять —то тим більше повинні від них учитися тієї толеранції і вирозуміння ми Українці, котрі так занедбані на економічному поли.

Доки сего не навчимося, наш економічний поступ буде далі лізти черепашиним ходом, як до тепер, а вся наша нібито праця над кращим завтра буде плетенням кошниці з павутиння.

***

З другої сторони наші торговці, вирібники і професіоналісти мусять навчитися, що їхні стори і офіси не мають бути місцем аґітації або спорів за якінебудь справи, що з їхнім бизнесом не мають жадної звязи.

Річ певна, що, приміром, торговець, як свідомий член народа, повинен цікавитися всіми громадськими справами, брати участь у всяких нарадах, вічах чи маніфестаціях, але лише в тих місцях, де на се збираються і другі люде, но ніколи в місцях їх бизнесу, де приходять люде ріжних думок і поглядів виключно по се, щоб купити, продати чи залагодити якусь справу.

Аґітація, сварки і спори по місцях бизнесу є шкідливі і для торговця і для людей. Вони вигнали з бизнесу богато більше наших торговців, як брак капіталу чи досвіду.

Український Брате і Ти Сестро! Лучися до високої, всім нам спільної мети! Ставай в ряди твоїх поневолених братів як оборонець мозольної праці народа!

"Промислово - Торговельний Провідник" як оборонець народньої праці і лучник усего українського працюючого народа, подасть тобі вказівки, піддержить на дусі, убє в тобі зневіру, скріпить в солідарности; і тому ти повинен його передплатити та докладно кожне число читати.

Передплата дуже приступна, бо лише $1.50 на рік, а поодиноке число 15 ц.

Тому, що від третого числа вже лиш тому буде посилатися "Провідник", хто його передплатить, повинен кождий Українець негайно це зробити, щоб пізнійше не жалував, як стратить нагоду прочитати щораз ціннійші статті на економічні теми, які поміщує "Торовельно - Промисловий Порвідник".

Від Наших Передплатників

ВИЧЕРКИ З ЛИСТА ДРА Г. Г. СКЕГАРА

До Хвальної Редакції
Торговельно-Промислового Провідника
у Вінніпеґу, Канада.

Високоповажані Панове: —

Красненько дякую Вам за перших два числа "Провідника". Тому, що отримую майже всю українську пресу "ґратіс" яко головний секретар "Укр. Проф. Тов.", щоби задержати звязок з українським культурним житям на американськім континенті — Вас рівнож прошу продовжати висилку Вашого цінного маґазина на моє імя.

Рівночасно хочу висказати свій погляд про "Провідник". І перше і друге число "Провідника" є незвичайно добре написане та зредаґоване. Всюда старанність, чиста укр. мова, ясність думки та добре підібрані статті виховавчої натури. В цю пору це є найпотрібнійше і найкраще видавництво в українській мові на американському континенті.

А тепер кілька слів про Вашу статтю "Вартість народа", у 2 числі, за грудень 1934 рік. У цій статті Ви наводите цілу низку причин ізза яких певні народи не можуть висвободитися, а відтак наводите спосіб, як Чехи здобули свою державу.

Ваш спосіб арґументу має повну рацію з торговельно - економічного боку...."

Бажаю Вам всякого успіху у добрім ділі та витревалости при культурній праці.

Остаюсь з поважанням
Др. Г.Ґ. Скеґар
голов. секр. Укр. Проф. Тов.

Елдорена, Альта, 18. січня, 1935.

Видавництво Т.-П. Провідника
Виннипеґ, Ман.

Вп. Паневе: — Я одержав Ваш лист і дуже радо годжуся розповсюднювати такий цінний для нас журнал. Прошу вислати мені 10 чисел; пять першого, а пять другого. Гроші вишлю по одержанню.

Остаю з поважанням
В. Шикора.

Вайнард, Саск. 10. січня, 1935.

Шановні приятелі: —

Залучаю $1.25 як передплату Вашого журнала "Т.-П. Провідник". Я дуже радий, що появився такий журнал, якого потрібно нам було вже кількадесять літ тому назад. Думаю, що давнійше межи нами не було кому такого зробити, але добре, що вже раз знайшлися добрі люде і взялися до такої важної праці. Желаючи Вам отже щасливих успіхів

Остаємо Ваші вірні
Дацків і Марцишин
Box 49.

Елк Пойнт, Алта, 10. січня, 1935.

До Видавництва Т.-П. Провідника

Вп. Панове: — Для мене Ваш "Провідник" незвичайно інтересний. Тому посилаю $1.00 яко передплату і прошу висилати правильно на понизшу адресу. Я від девять літ маю тут стор мішаних товарів і за той час зробив я досить значний поступ. На початках не мав я до цего ні великої школи ні великого капіталу, але витревалістю поборов трудности.

З поважанням
В. Андришак

Тадмор, Саск. 9. січня, 1935.

До Видавництва Т. П. Провідника
Виннипеґ, Ман.

Поважаний Пане Редактор: — В залученню посилаю грошевий переказ на суму $1.25 як передплату на Т. П. Провідник на рік 1935. Я отримав від вас два числа, котрі мені дуже сподобалися. Який жаль, що наш український народ не хоче знати: де він, хто він і що він має робити. Я сам не склепар — а коваль. Чув я богато "лозунґів": "Свій до Свого!", але я переконаний, що свій для свого скорше яму викопає як для чужого. Богато нам ще бракує: нема довіря, нема слова, нема чести, нема солідарности між українським народом, і тому нам біда.

Дякую красно за "Провідник", від щирого серця бажаю успіхів і всього найкращого у ваших неоцінених трудах.

Ол. Стефчук.

Париж, 1. січня, 1935.

До Хвального Видавництва "Провідника"
у Виннипеґу, Канада.

Вельмишановні Панове: — В імени Ради Бібліотеки С. Петлюри в Парижі прошу прийняти вислови щирої вдячности за Вашу так цінну й милу увагу та присилку ч. І. "Провідника". Бажаємо повного й широкого успіху. Дістали ми Провідника саме сьогодня на Новий Рік і це було мов Новорічний Дарунок. Спасибі!

З правдивою пошаною та найкращими побажаннями

в імени Ради, Бібліотекар.

Т. Цебро-Дубровський

Садівництво на Підкарпаттю

Садівництво на Підкарпаттю творить поважну галузь хліборобської продукції а разом з тим являється визначним чинником народного господарства краю не згадуючи вже про його значіння соціяльне. Наші овочі є одним з найголовніших по вині та грозні артикулів інтенсивної хліборобської продукції, який вивозиться за межі краю.

Природні та кліматичні умови нашого краю, зокрема південно - східної його частини в притисянській долині як не можна більше сприяють розвитку садівництва: велика кількість гірських склонів та плодородних річних долин, закритих горами від вітрів, відповідна кількість дощових опадів та вогкість повітря творять надзвичайно сприятливі умови для розвитку садівництва, а в першу чергу для плекання овочів першорядної якости.

Виплекані у нас овочі, завдяки високій якости деяких сортів, зробили вже не малу славу нашому краю і в чужих державах. В часі доброго урожаю вивозять наші Йонатанки, Сольногородки (Шоварі), Кормоші та Батули з різними ренетами до Німеччини, Анґлії та ще деяких північних держав. Кождої осени приїздять до нас тисячі купців з історичних земель републики за накупом овочів, які посилають до великих городів, промислових центрів або й заграницю.

Перед переворотом вивозилися наші овочі до цілої бувшої Мадярщини та до Галичини. По деяких відомостях, вивозили з Підкарпаття вже перед світовою війною на 2000 ваґонів овочів річно. (Згаданих 2000 ваґонів вивозили свої брати Галичани, синевідські купці, повіт Стрий, котрі торгували овочами по цілій Европі. — Замітка Вид. Т. П. П.) В перших роках по перевороті збутові умови значно погіршилися з огляду на високі мита сусідних держав та високі тарифи наших залізниць, що знеможнювали спродаж овочів до історичних земель републики й заграницю. Послідніми роками ця перешкода була усунена в той спосіб, що міністерство залізниць за перевіз овочів знизило тарифи о 40%

Під оглядом продукції овочів мусимо розізнавати на Підкарпаттю 2 области: 1) Мункачівсько - Севлюшську з округами: Берегово, Іршава, Мукачів, Перечин, Севлюш, Свалява, Ужгород та В. Березний; та Мараморошську область з округами: Хуст, Рахів, Тячево та Воловe.

Перша область, з пересічною теплотою від 8.8 до 9.2 степенів Ц та з 750—800 мм. опадів за рік і з угідними умовинами ґрунту, головно в підгірях різних вибіжків Карпат від Севлюша до Ужгороду, — творять найідеальнійшу зону для плекання овочевих дерев, як зимових так і літних сортів. З окрема винничні райони суть найвигіднійшими для плекання високовартісних сортів кісточкових дерев для вивозу (меруньки, бросквинь, бистриць). В долинах згаданої области після проведення меліорації (одводнення) з великим успіхом можна закладати сади цінних сортів сливок, ренклот та бистриць.

Так само й друга, Мараморошська область, з пересічною теплотою 8 степенів Ц та 900—1000 мм. опадів за рік, є придатною для плекання всіх сортів овочів, а в першу чергу висококвалітних яблок. Колиб ця область була не на Підкарпаттю, а десь в Каліфорнії, відразу переворилиб її підприємчиві люде у величезні простори плантацій яблоньових садів.

Великі шкоди спричинили нашому садівництву катастрофальні морози в зимі року 1928—29. По статистичному підрахунку було морозами знищено на Підкарпаттю 605.794 овочевих дерев а найбільше яблонь, як видно з поданої таблиці. Від 1929 до 1933 року було знову висажено 336.709 дерев, себто лиш 55.6% зі всеї кількости дерев загинулих.

Правда, загинуло при тому много дерев запущених, не плеканих, що росли майже без усякого догляду та не приносили властителям жадного вжитку, але з тим вигинули також в деяких районах і ті дерева, що були в повній силі та знаходилися в доброму здоровому стані.

Статистичний уряд в Празі нараховує на Підкарпаттю слідуючу кількість овочевих дерев:

Рік	1927	1933
Яблонь	884.601	619.474
Грушок	147.731	158.761
Черешень	69.731	75.797
Вишень	21.138	19.910
Бистриць	628.779	964.536
Слив	78.511	98.623
Меруньок	5.366	14.630
Бросквинь	7.826	19.867
Волоских оріхів	98.000	108.265
Разом	1,947.691	2,079.863
До того різних овочевих корчів (порічки, аґрест, малини і т. д.		97.697
Разом року 1933		2,177.560

Пересічна урожайність за рік виносить: 1500 ваґонів яблок, 1200 бистриць, 400 груш, 130 волоских оріхів та 770 ваґонів останніх овочів. Себто на Підкарпаттю родиться щорічно 4000 ваґонів овочів в грошовій вартости 35,000.000 корон чеських.

На жаль з цілої кількости урожаю вивозиться за межі краю лиш одну трету овочів а останок лишається незужиткованим або напів використованим в краю. Причиною того є у більшости випадків відсутність фахових знань, а крім того відсутність торговельного хисту у наших головно дрібних продуцентів та їх неорґанізованість.

Лиш дуже мала кількість наших продуцентів продає свій урожай безпосередно чужим купцям, тоді як переважаюча більшість торгує, собі на шкоду, з місцевими перекупцями, які, вже від весни починаючи, закуповують овочі на деревах майже за одну третину дійсної ціни. Наприклад, продуцент в червні або липні продає овочі на дереві за 40 сотиків кільо, а перекупець в жовтні дістає за ті овочі 1.40—1.50 Кч. за кільо. Найболючійше при тому є те, що хлібороб дістане за овочі лиш малий завдаток, а решту виплачує перекупець в осени, як сам продасть. Отже найбільший дохід з садівництва на Підкарпаттю мають перекупці (жиди). Запобігти цьому можуть лише фахові та кооперативні орґанізації продуцентів овочів.

Урядові чинники розуміють господарське значіння садівництва нашого краю та вживають різних заходів для піднесення його розвитку. З метою виплекання добрих скіпців були по перевороті заложені державні овочеві шкілки в Ужгороді, Мукачеві та Буштині, з яких держава продає хліборобам за дешеву ціну овочеві присади (скіпці). При школах заснувало міністерство земельних справ фахові порадні, де кождий може дістати безплатну пораду.

Та не дивлячись на всі ці заходи і на вигідні природні умови, ще далеко не все виконане для нашого садівництва. Для успішного його розвитку, для підняття культурного та гіґієнічного стану садів на Підкарпаттю та для досягнення більшого доходу продуцентам овочів, — необхідна в першу чергу співпраця та співдіяльність всіх свідомих елементів нашого краю, а раніш всього тої частини нашої інтеліґенції, що живе по селах та знаходиться в безпосередних стосунках з широкими масами населення.

Оден спільний шлях для всіх Українців

Кождий Українець хоче для себе і свого народа добробуту. Кождий Українець хоче, щоб наш народ мав силу, славу і значіння між другими людьми і щоб виборов собі свою самостійну державу. Це загальне хотіння у нас всіх є.

Але так, як ми нині стоїмо і як ми дотепер робили, то повищих цілей ми ніяк не діпнемо. Ми народ майже виключно рільничий. Не маючи у своїх руках торговлі ні промислу, ми призвичаїлися від цілих століть напихати своїм дорібком чужі кишені, звичайно кишені наших противників, котрі наш власний народний скарб обертали на наше поневолення, темноту і нужду.

Так дальше жити не можемо. Ми мусимо переродитися в инший нарід, культурний, котрий по при рільничу та робітничу клясу, мусить мати сильний і національно свідомий стан торговців, промисловців і трудову інтеліґенцію. Мусимо постановити собі рішучо, держати по можности у своїх руках наш народний, нами запрацьований доробок, наш скарб, який сягає рік-річно богато соток міліонів, а з котрого дотепер жили наші пявки, і котрим вони збільшали свою силу та значіння.

Наш економічний шлях заріс бурянами. Його мусимо прочистити і прополоти, щоб ним бодай діти наші могли лекше дійти до тих високих цілей, яких ми всі так бажаємо. Праця се не легка і серіозна, однак до здійснення можлива. Лише до неї мусить приложити рук кождий Українець і Українка, без ріжниці у якій частині світа він не живби. До неї мусять станути ьсі наші віроісповідні громади, всі національно-політичні уґруповання, як що в них є дійсно щира і реальна ідея економічного і політичного визволення Батьківщини, бо економічна ділянка народнього господарства є і мусить бути всім спільна. Це є з немногих оден **спільний** шлях для всіх Українців, на котрім всі мусять згідно зійтися.

Торговельно - Промисловий Провідник, одинокий український місячник по сім боці океану, якраз має на ціли започаткувати і всіми гідними способами піддержувати сю працю. Тому обовязком кождого нашого громадянина і громадянки є передплатити і уважно читати Провідник, щоб знати як і де прикласти рук до будови нашого славного майбутнього.

УКРАЇНСЬКІ ТОРГОВЦІ! ВАШИМ ОБОВЯЗКОМ ПОПИРАТИ СВОЇ ГУРТІВНІ!

Готельник (до гостя): — Чи має портер рано вас збудити?

Гість: — Ні, я буджуся все сам о семій годині.

Готельник: — То будьте так добрі і збудіть портера.

Аґент з книгарні (до фармера): — Може купите гарну книжку під заголовком: "Як фармувати, щоби мати гарний дохід?"

Фармер: — Дякую, не маю часу читати "фікції".

Торговельно - Промисловий Провідник видають люде доброї волі для обговорювання наших економічних справ.

Дехто невдоволений браком імен персоналу, що працює коло "Провідника".

Ми не видаємо його для своєї популярности або для особистої гордости, тому і не ставимо імен.

Ми ставимо **спільну українську справу і визволення з економічної неволі цілого укр. народа** висше від глупої популярности або засліпленої гордости.

---

9. Хто має печи для вас хліб?
Український пекар в українській пекарні.

10. Хто має для вас робити панчохи, светри, рукавиці, шалики і т. п?
Українські фабрики плетених товарів.

11. До кого вдаватися з ковальськими роботами?
Лише до українських ковалів. Наші ковалі з правила роблять лучшу роботу і з лучшого матеріялу.

12. Хто має направляти для вас обуве?
А хтож, як не український швець?

13. В кого маєте направляти автомобілі?
В українських механіків.

14. Де маєте ночувати в чужім місті?
В українськім готели.

15. Хто вам має робити "честерфільдс", і всяку иншу мебель?
Українська фабрика.

16. Де ви повинні столуватися?
В українських ресторанах.

17. Жадайте все і всюди води (папу), яку виробляють українські фабрики.

Чи ви так робите? Як що ні—то спитайте самі себе, чому ви того не робите. Постановіть собі вже від сьогодня виконувати цей національний обовязок, бо доперва з повним його виконанням станете "пожаданими горожанами" прибраної батьківщини.

ХОЧ ГРОЧЕЙ НЕ ВТРАТИТЬ

— Позич мені десять долярів.

— Не можу, бо дуже тебе люблю.

— Щож це має до діла з позичкою?

— Як я тобі позичу, то ти мені не віддаш. З того ми готові посваритися і я можу втратити приятеля.

— Вел, як не позичиш мені десятки, то однаково не будемо вже приятелями.

— Можливо. Але тоді я буду мати своїх десять долярів.